

KAPITEL 7

Bortom balans

När barn börjar hitta balansen kan de röra sig, sträcka sig och lyfta saker på ett koordinerat sätt som inte var möjligt tidigare.

West Belnap hjälpte mig få en fastare insikt i behovet av en balans mellan hjärtat och hjärnan. Allt eftersom åren gick lärde jag mig sedan mer om att röra mig, sträcka mig och lyfta baserat på denna grund. Och jag insåg att jag var på väg in i en annan fas, som nu ser ut att vara enkelheten bortom komplexiteten.

Jag intervjuade till exempel en ansökande till fakulteten vid BYU som beskrev sin religiösa övertygelse som ”en intelligent tro”. Vid första ögonkastet verkade hans inställning balanserad och konstruktiv. Men när jag reflekterade över hans formulering började jag undra över hans modifiering av ordet *tro* med ett ord som *intelligent*, eftersom jag insåg att sann tro som innebär offer ibland behöver ta oss längre bort än dit enbart förnuftet kan ta oss.

Jag erinrade mig ett tillfälle då president Marion G. Romney besökte min mission i Tyskland. Under en frågesession frågade en missionär: ”Varför döper vi inte fler *intelligenta* människor?” President Romney citerade L&F 93:36–37: ”Guds härlighet är intelligens eller med andra ord ljus och sanning. Ljus och sanning skyr den onde.” Sedan frågade han: ”Överger den som blir medlem i kyrkan ondskan och omfamnar ljus och sanning?” Missionären nickade. President Romney frågade: ”Så vilken sorts människa är han?” Efter ett tag sa den överraskade missionären: ”En intelligent människa?” President Romney sa: ”Just det. Nästa fråga.”

Jag visste vad som låg bakom missionärens fråga. Jag hade också märkt att vi, med några viktiga undantag, inte drog till oss en stor andel undersökare ur det som kanske kan kallas den tyska ”intellektuella eliten”. Jag har sedan dess insett att i denna tidsutdelnings tidiga historia, liksom på Bibelns tid, beskrevs de som drogs till evangeliets budskap oftast i skrifterna som ”de svaga och ringa” på jorden (L&F 1:23). För ”ingen är godtagbar inför Gud utom de saktmodiga och ödmjuka i hjärtat” (Moroni 7:44), och alldeles för ofta när människor ”är lärda tror de sig vara visa och hörsammar inte Guds råd” – men ”att vara lärd är bra om man hörsammar Guds råd” (2 Nephi 9:28–29).

Ungefär samtidigt bevitnade jag hur en nära vän i min egen ålder bröts ner fysiskt av multipel skleros. Han förlorade gradvis förmågan att gå, att stå och sedan att sitta. När han till slut var helt sängbunden dog hans fru i cancer. Hans familj rullade in honom på hennes begravning liggande i en sjukhussäng. Strax efter hans frus begravning träffades vi hemma hos honom. Ju mer han talade, desto mer förvånad blev jag över den anda av frid och ljus som omgav honom. Han sa att han inte kunde sluta tänka på hur lyckligt lottad han hade varit i livet – så välsignad av den kvinna han hade gift sig med, av de barn Herren hade gett dem, av deras rika liv tillsammans i deras sunda lilla stad. Han skrattade när han sa hur glad han var nu att han och hans fru hade gjort så många ”lyckliga i alla sina dagar”-resor under de tidiga åren trots att de inte hade haft råd.

Han talade om hur han beundrade pionjärerna som hade lämnat Nauvoo för att bosätta sig i Utah. Han kom ihåg att många av dem hade tagit emot sin begåvning i templet i Nauvoo för att stärkas inför sin vandring genom den skrämmande vildmarken. Hela hans utstrålning var autentisk, och jag kände inte av någon självömkan. Ljuset i hans ansikte och anden i rummet

berättade för mig att jag bevittnade helgelseprocessen, som hans ständigt försämrade tillstånd paradoxalt nog verkade förhöja.

Den kvällen läste jag Läran och förbunden 101:2–5: ”Jag, Herren, har låtit ... lidanden ... komma över dem ... [och] de som inte vill uthärda tuktan ... *kan inte heliggöras*” (betoning tillagd). Den ödmjuka och milda enkelhet vi söker bortom komplexiteten har ett pris – men det kanske inte alltid utgörs av fysiskt lidande. Uppoffringar kan bestå av många saker, och alla kan inte helt förklaras med förnuftet.

Sedan bevittnade jag hur vår son Tom och hans fru Tracy fick ett barn med cerebral pares. Eftersom det hade förelegat risk för att detta barn skulle födas för tidigt hade Tracy varit helt sängliggande i nio veckor. Trots obehag och läkarnas varningar fokuserade hon helt på att se till att graviditeten varade tills barnet kunde överleva efter födseln. En kväll kände hon att hennes offer på något sätt efterliknade Frälsarens föredöme – hon gav upp sin egen kropps styrka för att stärka en annan kropp. Den tanken hjälpte henne att se sin upplevelse som ett privilegium, inte en börda.

De gav sitt barn namnet Chaya, som betyder ”liv” på hebreiska. Chaya kunde aldrig gå eller tala eller äta själv. Men hennes leende lyste upp rummet. Tidigt gav Tom Chaya en välsignelse i vilken hennes födelse kallades ett vägskäl i hennes föräldrars liv. Han kände att Gud kände till deras omständigheter och att detta barns tillstånd hade ett stort syfte. Deras familj hade blivit ombedd att göra en uppoffring som på något sätt skulle göra Herrens eget offer mer meningsfullt för dem. Chaya gick till slut bort vid 15 års ålder, men den övertygelse de kände av hennes fars välsignelse fortsatte att växa för hennes familj.

Något i dessa två upplevelser fick mig att åter tänka på innebörden av ”intelligent tro”. Den långa, plågsamma sjukdom och död som både min vän och Chaya fick genomgå gick inte att förklara rationellt, men jag hade bevittnat de helgande följderna. Jag kände att ett balanserat sökande efter kunskap, hur värdefullt det än må vara, inte kan vara vårt slutmål. Att bara *veta* något helgar oss inte – det gör inte att vi kan vistas i Guds närvaro. Och våra helgande omständigheter är inte alltid rationella. Själva trons natur tar oss så småningom bortom förnuftets gränser. Så om vi villkorar vår tro på rationalitet kanske vi drar oss undan en helgande upplevelse – och på så sätt upptäcker vi inte vad denna upplevelse kunde ha lärt oss. Men även om det av nödvändighet innebär ett ”trons språng” att ge efter för en sådan transformativ upplevelse kan vi inte komma dithän förrän vi har vandrat så långt som ljuset i vårt sökande låter oss komma. Och en livstids sökande efter att förstå dödligheten, särskilt de dagar då den inte verkar vara särskilt logisk, kan ge oss den erfarenhet vi behöver för att kunna uppskatta värdet av vår helgelse.

När vi på ett balanserat sätt kan acceptera både idealet och verkligheten uppskattar vi individualism och förnuft, men vi värdesätter också vår tro på Guds myndighet. Vi vill inte återvända till en enkelhet som är så oskyldig att den helt utesluter vare sig förnuft eller tro. Men enkelheten bortom komplexiteten inbjuder oss att inse att ett balanserat angreppssätt inte räcker. När vi har sträckt oss så långt vi kan måste vi sträcka oss till en ny nivå som bygger mest på våra hebreiska rötter.

Inte undra på att äldste Maxwell sa att ”vi bör ha medborgarskap i Jerusalem och pass till Aten”.⁴⁴ Och en del av det offer Herren kanske kräver är att vi accepterar det han kanske ”lägger på” oss (se Mosiah 3:19) utan att förstå helt rationellt varför vi ska befinna oss vilse i själens mörka natt. Vi kan lita på att ljuset av Kristi försonande makt så småningom kommer att genomborra vårt mörker och välsigna oss med insikt.

Även om han beundrade god lärdom trodde äldste Maxwell att en ”lärjunge” liv handlar mer om helgelse än om lärdom. Han trodde att trofast ”lärande [kan vara] en form av gudsdyrkan, ytterligare en dimension av helgelse”. Men han var orolig över de lärda eller studenter som mäter och undersöker evangeliet och kyrkan efter det de har lärt sig i sina akademiska discipliner – mer än de undersöker sina discipliner genom evangeliets lins.

När äldste Maxwell först bad mig att skriva hans biografi trodde jag att hans liv skulle fokusera på hans bidrag som en stark förebild för högutbildade sista dagars heliga. Men mina efterforskningar visade mig snart att hans livs kärnbudskap handlade mer om att bli en riktig lärjunge än om lärdom och kunskap. Hans sätt att se på ordet *lärjunge* utvecklades till exempel med tiden. Han använde först denna term på 1960-talet som synonym för *medlem i kyrkan*. Sedan, som chef för Kyrkans utbildningsverksamhet på det tidiga 1970-talet började han oroa sig över den moderna sekulariseringens tilltagande inflytande. Han började använda termen lärjunge för att beskriva de medlemmar i kyrkan som motstår de sekulära lockropen. Senare lärde han känna flera medlemmar i kyrkan som hanterade svårigheter på sätt som ökade deras andliga tillväxt. Snart kände han att dessa människor var de riktiga lärjungarna.

Hans kall till de tolv kvorum 1981 gav honom en knuff som gjorde att han inriktade hela sin uppmärksamhet på att själv bli en mer trofast Kristi lärjunge. Hans stora beslutsamhet att leva bättre reflekterades i hans skrifter och hans tal, som nu fokuserade mer på en lärjunges personliga relation till Kristus och på hur Herren hjälper oss lära oss sådana kristuslika egenskaper som tålmod, hopp och ödmjukhet i hjärtat. Han såg också lärjungeskapet som en process snarare än ett enda val, och han insåg att Herren ibland använder sig av lidanden för att lära sina efterföljare det de behöver lära sig för att utvecklas.

Det var därför han skrev, med ord som en dag skulle betyda något högst personligt för honom, att ”själva handlingen att välja att vara en lärjunge kan innebära att vi får lida på ett särskilt, speciellt sätt. [Sådant] lidande och sådan tuktan är den dimension som kommer med djupt lärjungeskap”, då Herren tar oss ”till ytterkanten av vår tro [och] vi vinglar på kanten av vår tillit [i] en sorts undervisning som den ges av en kärleksfull Faders hand”.⁴⁵

Då är det inte undra på att han, när hans läkare sa till honom 1997 att han vid 70 års ålder hade fått en aggressiv form av leukemi, sa till sin fru Colleen: ”Det borde jag ha väntat mig.” Vad menade han med det? Neal Maxwell, som flitigt studerade lärjungeskapet, hade årtal tidigare anmält sin önskan om gudomlig undervisning, och hans lärare hade antagit honom till kliniska högre studier. Under sina kvarvarande sju år omfamnade han med armar och kropp den hjärtslitande helgelseprocessen som sin sista lektion.

De flesta som upplever en dödlig sjukdom kan inte låta bli att uppslukas av sitt eget lidande, men detta gällde inte äldste Maxwell. Han ansåg att han befann sig i en prövande och förfinande period. Och eftersom han inte lät sitt eget elände hålla honom fången kunde han reflektera över vad hans nya insikter kunde lära honom och hur detta kunde hjälpa honom att undervisa andra. Han kände genom ett andligt intryck att Herren hade gett honom leukemi så att han ”kunde undervisa människorna med mer autenticitet”.

Som en följd av detta såg de som hade känt honom i årtal nu en ny mjukhet, större empati, ökad andlig känslighet och djupare medkänsla för andra människors behov. Äldste Maxwell såg denna upplevelse som en gåva, inte som något han åstadkommit. Han visste att Herren gav honom ett nytt, helgat hjärta fyllt av gudomliga attribut, och han sa: ”Den naturliga människans hjärta är ganska självupptaget och hårt.” Men ”lidande kan klämma ut det [kvarvarande] hyckleri som finns där. [Så för mig] har det varit ett stort andligt äventyr, ett jag inte skulle ha

velat vara utan. Och även om det har kommit till [ett högt pris] har det varit en stor välsignelse. Jag vet att folk kanske tror att jag bara försöker vara positiv när jag säger det, men det är sant.”⁴⁶ På något sätt förändrades mitt perspektiv på mitt ”religiösa problem” av att på nära håll se äldste Maxwells upplevelse och min väns upplevelse med MS. Jag såg bortom enkel balans och kände en ökad önskan att utveckla min kapacitet för helgande uppoffringar. De som önskar helgelse måste ofta betala ett mycket högt pris, ett som ligger bortom logiken. Snarare än att leta efter en rationell förklaring skulle äldste Maxwell tillitsfullt ha sagt att han vet att Gud älskar oss, men att han inte vet vad allting betyder (se 1 Ne. 11:17).

För inte så länge sedan kom en student, som också är en vän, på besök. Några månader tidigare hade vi träffat hans far på sjukhuset, där han närmade sig slutet på sin dödliga sjukdom. Trots sina tårar och frågor var denne far fylld av frid och en känsla av syfte. Han sa att han visste att hans dagar var räknade, men han hade accepterat sin stavspresidents utmaning att läsa skrifterna och ta till sig allt han kunde angående läran om helgelse. Hans uppsyn och hans tankar liknade de jag hade sett tidigare hos min vän och hos äldste Maxwell. Vi kom med ord som skulle muntra upp honom, men det var han som gav oss ett andligt perspektiv.

Min studentvän kom för att berätta att hans far just hade gått bort. Sedan berättade han att han hade lärt sig om helgelse av sin far under dennes sista veckor, och att det varaktigt hade förändrat hans syn på sitt dagliga liv. Han använde sig av sin fars erfarenhet och sa att han nu inte ville vänta tills han hade en dödlig sjukdom. Han ville leva på ett bättre sätt nu – närmare det han kallade ”det som tillhör evigheten”. Den här studentens besök illustrerade på något sätt enkelheten bortom komplexiteten för oss, trots att han visste att han troligtvis måste betala sitt eget höga pris och vada genom mer av sin egen personliga komplexitet.

Något i det helgade offret av ett förkrossat hjärta och en botfärdig ande välsignar oss med en inre syn och tar oss till en högre rymd än enbart balans någonsin kan göra – även om det är lättare att sträcka oss uppåt när vi står på denna balanserade grund. Enkelheten bortom komplexiteten begär inte att vi ska ge upp något av värde i vårt förnuft, även om den inser förnuftets begränsningar. Men från denna högre nivå behöver vi söka ännu noggrannare, speciellt när det gäller att ge näring åt det som tillhör evigheten.

På den här nivån av mognande enkelhet handlar sant lärjungeskap inte så mycket om vad man gör eller hur man tänker, utan om vem och vad man är – och håller på att bli. Under sin livstid flyttade äldste Maxwell gradvis sitt fokus från storskaliga ”makro”-angelägenheter angående sekularisering och sociala problem till de mer fokuserade personliga ”mikro”-angelägenheterna i hur vi lever våra liv. Inte för att makroproblemen inte spelar roll – han visste bara att vi kan göra mer åt mikroproblemen. Och i det långa loppet visste han att evangeliets sätt att förändra individen är det enda varaktiga sättet att förändra samhället. Som han uttryckte det finns det ingen sammansatt formulering som ”*lörd lärjunge*”. Om vi i slutändan inte är sanna lärjungar spelar det andra vi är inte så stor roll.

Målningen nedan är en visuell version av att gå in i enkelheten bortom komplexiteten. Det är den schweiziske konstnären Eugene Burnands beskrivning av när Johannes och Petrus, sanna lärjungar, sprang till graven tidigt den första påskmorgonen. Som Johannes sa ”*sprang* [båda] på samma gång” (Joh. 20:4, betoning tillagd) tills de nådde graven.

Dessa två ansikten fångar den oroade spänningen mellan tro och förnuft. Eftersom ingen någonsin hade uppstått från de döda skulle det ha varit irrationellt för Johannes och Petrus att tro att Kristus kunde leva igen. Inte undra på att de inte hade förstått honom när han sa att han snart måste lämna dem, men ”en kort tid och ni kommer att se mig [och] er sorg ska vändas i glädje”

(Joh. 16:17–20). Men deras ansikten visar också deras tro och hopp som växer för att övervinna deras rationella rädsla. Och när Johannes och Petrus slutligen mötte den uppståndne Herren hade deras trofasthet, som varit tillräcklig för att de skulle springa till honom, gjort att deras komplexitet snabbare hade lösts.

Denna målning talar till oss om att handla, att röra oss – nu, tidigt, som på påskmorgonen. Vi behöver inte vänta tills vi har en dödlig sjukdom för att ta det som tillhör evigheten på allvar. Vi kan redan *nu* känna spänningen i att snabba på stegen när vi springer mot honom. Och vi kan snabba på vår önskan att redan nu leva närmare den eviga närvaron, så att han bättre kan förbereda oss för den ytterligare helgande komplexitet som väntar oss.